

CHRISTELIJK BASISONDERWIJS ZWOLLE

MELDCODE

Vivente

Meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Inleiding

Deze meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is een herziene versie van de meldcode die geschreven is in 2019, n.a.v. de verbeteringen en aanscherpingen die per 1 januari '19 zijn ingevoerd. Deze meldcode bevat een stappenplan waarin staat omschreven hoe we binnen Vivente kindermishandeling signaleren en melden. Er is een afwegingskader in opgenomen waardoor de beslissing al dan niet melden bij Veilig Thuis ondersteund wordt en waarin de eigen hulpverlening ook wordt betrokken.

Van medewerkers die werkzaam zijn bij Vivente, wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen.

Onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.

Onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking.

Voor de definities van acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure (Zie bijlage 4).

Onder medewerker in deze code wordt verstaan: de medewerker die bij Vivente werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs of een andere wijze van ondersteuning biedt;

De leerlingen in deze code omvat iedere persoon aan wie de medewerker zijn professionele diensten verleent.

Meer informatie over de Meldcode is te vinden op <http://kindermishandelingonderwijskinderopvang.nl>

Zwolle, juni 2024

Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1

In kaart brengen van signalen

- Wanneer er signalen zijn rond het vermoeden van huiselijk geweld, kindermishandeling of eengerelateerd geweld brengt de signalerende medewerker deze samen met de IB-er in beeld en leg de signalen vast in Parnassys in de notitie kindsignalen of de notitie Meldcode (zie kwaliteitskaart). De directie van de school wordt op de hoogte gebracht wanneer je een notitie Meldcode aanmaakt. Genitale verminking (vrouwenbesnijdenis) is ook een vorm van eengerelateerd geweld met specifieke signalen (bijlage 5). Voor eengerelateerd geweld, is er een ander stappenplan van toepassing, volg vanaf nu stappenplan bij (vermoedens van) eengerelateerd geweld.
- Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk (wie/wat/waar/hoe/wanneer/waarom) in het LOVS (Parnassys) Zie ook: www.signalenkaart.nl
- Doet een kind een onthulling (disclosure): direct door naar stap 2; intern begeleider/AF neemt contact op met Veilig Thuis.
- Voer de kindcheck uit. Controleer in Parnassys de gezinssituatie om vast te kunnen stellen of er nog meer kinderen bij ouders/verzorgers wonen en wie er voor hen zorgen, of vraag aan het betrokken kind of er nog meer kinderen thuis wonen.
- Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een medewerker, meld de signalen dan bij de directie en de directeur Onderwijs en Kwaliteit op het stafkantoor.

Stap 2: Collegiale consultatie

- De signalerende medewerker bespreekt de signalen, in voortdurende collegiale consultatie, met ib-er/aandachtsfunctionaris (AF). Indien nodig wordt er anoniem met de aandachtsfunctionaris (AF) van het betreffende cluster overleg gevoerd of met de jeugd- en gezinswerker (JGW-er) van de school.
- Bij twijfel wordt altijd (anoniem) advies gevraagd bij Veilig Thuis door signalerende medewerker of de ib-er/AF.

Stap 3a: Gesprek met kind

- De signalerende medewerker stemt na overleg met de directie en/of ib-er/AF en/of Veilig Thuis af wie de signalen met de leerling bespreekt en informeert de ouders/verzorgers hierover (waar mogelijk vooraf, anders achteraf). Leg het kind het doel uit van het gesprek; vertel welke signalen je hebt gekregen en nodig de leerling uit om een reactie hierop te geven. Vertel het kind over het proces: welke (vervolg)stappen er komen, hoe en door wie er teruggekoppeld wordt en hoe de besluitvorming tot stand komt. Leg aan het kind uit dat het te allen tijde bezwaar mag maken tegen gemaakte keuzes. Maak een verslag van het gesprek en noteer het in Parnassys (voor algemene tips voor een gesprek met kinderen zie bijlage 7).

- Leg het kind (eventueel m.b.v. het prentenboek 'Grote mensen mogen ook niet slaan' of m.b.v. concrete poppetjes) uit hoe de normale omgang tussen ouders en kinderen is, zodat het kind ontschuldigd wordt.
- Laat het kind a.d.h.v. het document *kinderrechten* (bijlage 6) zien wat hij/zij allemaal mag doen (mening geven over de zorgen of over voorgestelde oplossingen, oplossingen opperen) en noteer alle ideeën, oplossingen en bezwaren op het blad.

Stap 3b: Gesprek met betrokkene(n)

- Signalerende medewerker overlegt met directie en/of ib-er/AF wie het gesprek met ouders/verzorgers voert over de genoteerde signalen. Doe dit zowel als de ouders/verzorgers mogelijkerwijs betrokken zijn bij het geweld maar ook als ze dit niet zijn. Maak een verslag van het gesprek en noteer het in Parnassys.
- Bij genitale verminking: ga het gesprek aan om de signalen met ouders/verzorgers te bespreken. Spreek bij een *dreigende* besnijdenis zorgen uit dat het meisje besneden zal worden, deel de signalen, verhelder de situatie. Bij een mogelijk *uitgevoerde* besnijdenis: bespreek de signalen met ouders. Je hoeft dan niet te benoemen dat vrouwenbesnijdenis een van de mogelijke oorzaken kan zijn. Als er signalen zijn die wel direct aan de vrouwenbesnijdenis te koppelen zijn (omdat het meisje er bijvoorbeeld over verteld heeft), dan bespreek je dit met de ouders/verzorgers en vertel je hun dat je een melding doet bij Veilig Thuis.

Het niet bespreken van signalen met ouders/verzorgers is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is;
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouders/verzorgers door dit gesprek het contact met u zullen verbreken.

Stap 4: Wegen van het geweld

- Na het gesprek met de ouders/verzorgers en het kind, wordt er een risicotaxatie gedaan door de signalerende medewerker, ib-er/AF en/of directie en indien mogelijk de JGW-er. Dit geldt ook voor genitale verminking.
- Wanneer er een vermoeden is van geweld of kindermishandeling, maken de hiervoor genoemde personen gebruik van de vijf afwegingsvragen (bijlage 1) en beslissingen in de stappen 4 en 5 van de meldcode voor het onderwijs en leerplicht zoals aangegeven in bijlage 2. Bij twijfel/vragen kan ook bij deze stap advies worden ingewonnen bij Veilig Thuis.

Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis

- In deze stap wordt door de signalerende medewerker, ib-er/AF en/of directie en indien mogelijk JGW-er in samenspraak met Veilig Thuis een afweging gemaakt, door de laatste drie vragen van het afwegingkader door te nemen. Het beantwoorden van deze vragen leidt tot één van de volgende twee keuzes:

- Er moet een melding bij Veilig Thuis worden gedaan.
- Er kan hulp worden geboden of georganiseerd.
- Indien besloten wordt tot het doen van een Veilig Thuis melding, bespreekt de ib-er/AF en/of directie dit met ouders/verzorgers. Daarnaast wordt een nazorgtraject afgestemd en worden termijnen en verwachtingen goed vastgelegd in Parnassys. De melding wordt inhoudelijk door de signalerende leerkracht en ib-er/AF opgesteld, onder de naam van directie.
- Indien besloten wordt tot het bieden of organiseren van hulp, bespreken de ib-er/AF en JGW-er dit met ouders/verzorgers en leggen de ib-er en JGW-er de termijnen en verwachtingen goed vast in Parnassys.

Door een JGW-er te betrekken bij stap 4 en 5, kan beter worden ingeschat welke mogelijkheden voor hulp er beschikbaar zijn. De vragen van stap 1 t/m 3 kunnen daardoor beter beantwoord worden.

Stappenplan bij (vermoedens van) eengerelateerd geweld

Stap 1

In kaart brengen van signalen

- Wanneer er signalen zijn rond het vermoeden van eengerelateerd geweld brengt de signalerende medewerker deze samen met de IB-er in beeld en leg de signalen vast in Parnassys in de notitie kindsignalen of de notitie Meldcode (zie kwaliteitskaart). Breng, zover bekend, in kaart hoe de familie eruitziet. De directie van de school wordt op de hoogte gebracht wanneer je een notitie Meldcode aanmaakt.
- Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk (wie/wat/waar/hoe/wanneer/waarom) in het LOVS (Parnassys) Zie ook: bijlage 5.
- Voer de kindcheck uit. Controleer in Parnassys de gezinssituatie om vast te kunnen stellen of er nog meer kinderen bij ouders/verzorgers wonen en wie er voor hen zorgen, of vraag aan het betrokken kind of er nog meer kinderen thuis wonen.
- Ben je in contact met het potentiële slachtoffer? Zorg dat zo min mogelijk mensen hiervan op de hoogte zijn en laat het potentiële slachtoffer alle bewijzen op de mobiele telefoon wissen.
- Is er sprake van acute dreiging? Neem direct contact op met de politie.

Stap 2: Collegiale consultatie

- De signalerende medewerker bereikt de signalen, in voortdurende collegiale consultatie, met ib-er/aandachtsfunctionaris (AF) en de jeugd- en gezinswerker (JGW-er).
- Bij eengerelateerd geweld wordt altijd contact opgenomen door de ib-er/AF met een deskundige van Veilig Thuis. Bespreek de signalen, mogelijke eermotieven en de vervolgstappen. Bespreek of het mogelijk is om met het potentiële slachtoffer in gesprek te gaan en zo ja, hoe.
- Bij (een vermoeden van) huwelijksdwang kan contact opgenomen worden met het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA).

Stap 3a: Gesprek met kind

- Bij eergerelateerd geweld: als op basis van het contact met Veilig Thuis in stap 2 wordt besloten het gesprek aan te gaan, doe dit dan alleen met het potentiële slachtoffer. Zorg dat het gesprek in stap 2 al grondig is voorbereid met een deskundige. Wees voorzichtig met gebruik van telefoon en/of internet en algemene communicatiemiddelen. Laat het (potentiële) slachtoffer alle mogelijke sporen altijd onmiddellijk wissen.
- Er kan worden afgezien van een gesprek met het slachtoffer als daar goede redenen voor zijn (bijv. dat er vermoedens zijn dat het slachtoffer het vertrouwen kwijt raakt en als gevolg daarvan het contact verbreekt en vervolgens uit zicht raakt).

Stap 3b: Gesprek met betrokkene(n)

- Voer het gesprek met ouders pas in stap 5, wanneer de risico's van een gesprek zijn geïnterviewd en getaxeerd.

Stap 4: Wegen van het geweld

- Stel jezelf de volgende vragen:
 - Is er op basis van de stappen 1 t/m 3 een vermoeden van e
 - eergerelateerd geweld, huwelijksdwang en /of achterlating?
 - Is er een vermoeden van acute of structurele onveiligheid?
 - Is er sprake van disclosure (spontane onthulling)?
- Er wordt een risicotaxatie gedaan door de signalerende medewerker, ib-er/AF, directie en een deskundige van Veilig Thuis. Er is specifieke deskundigheid nodig om de ernst en urgentie van de situatie goed in te schatten.

Stap 5: Beslissen met Veilig Thuis

- In deze stap wordt in samenspraak met Veilig Thuis een afweging gemaakt, door de laatste drie vragen van het afwegingkader door te nemen. Het beantwoorden van deze vragen leidt tot één van de volgende twee keuzes:
 - Er moet een melding bij Veilig Thuis worden gedaan.
 - Er kan hulp worden geboden of georganiseerd.
- Indien besloten wordt tot het doen van een Veilig Thuis melding, bespreekt de ib-er/AF en directie dit, na overleg met Veilig Thuis, met ouders/verzorgers als dat mogelijk is. Indien er concrete aanwijzingen zijn dat door het voeren van het gesprek over de melding de veiligheid van één van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen, moet hiervan worden afgezien. Het besluit om wel/geen gesprek met ouders te voeren, wordt samen met een deskundige van Veilig Thuis gemaakt.
- Indien je overweegt hulp te verlenen of te organiseren, beantwoord je, samen met Veilig Thuis, onderstaande vragen:
 - Kun je zelf voldoende hulp bieden of kun je hulp elders organiseren?

- Werken de betrokkenen mee aan de geboden of georganiseerde hulp?
- Leidt deze hulp tot duurzame veiligheid?
- Als hulpverleners op één van bovenstaande drie punten niet mogelijk is, is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk.
- Indien besloten wordt tot het bieden of organiseren van hulp, bespreken de ib-er/AF en JGW-er en Veilig Thuis dit met ouders/verzorgers. Vaak is de situatie complex en vraagt specifieke expertise. Deskundigen van Veilig Thuis kunnen je adviseren over het organiseren van hulp of bemiddeling tussen het (potentiële) slachtoffer en zijn/haar familie, en/of kunnen hierin zelf een rol vervullen. Wanneer de familie-eer een rol speelt bij (dreigend) geweld is een multidisciplinair en intersectoraal overleg nodig.
- Het is belangrijk om het (potentiële) slachtoffer te betrekken bij, of minimaal te informeren over de keuze voor de verdere stappen. Als er goede redenen voor zijn om dit niet te doen (vermoeden van verbreken van contact door slachtoffer), wordt hiervan afgezien.
- Daarnaast wordt een nazorgtraject afgestemd en worden termijnen en verwachtingen goed vastgelegd in Parnassys. De melding wordt inhoudelijk door de signalerende leerkracht en ib-er/AF opgesteld, onder de naam van directie.

Privacy en de meldcode

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacy wetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dit geldt voor de wetten PO, Leerplichtwet, etc. De wet meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om een dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing.

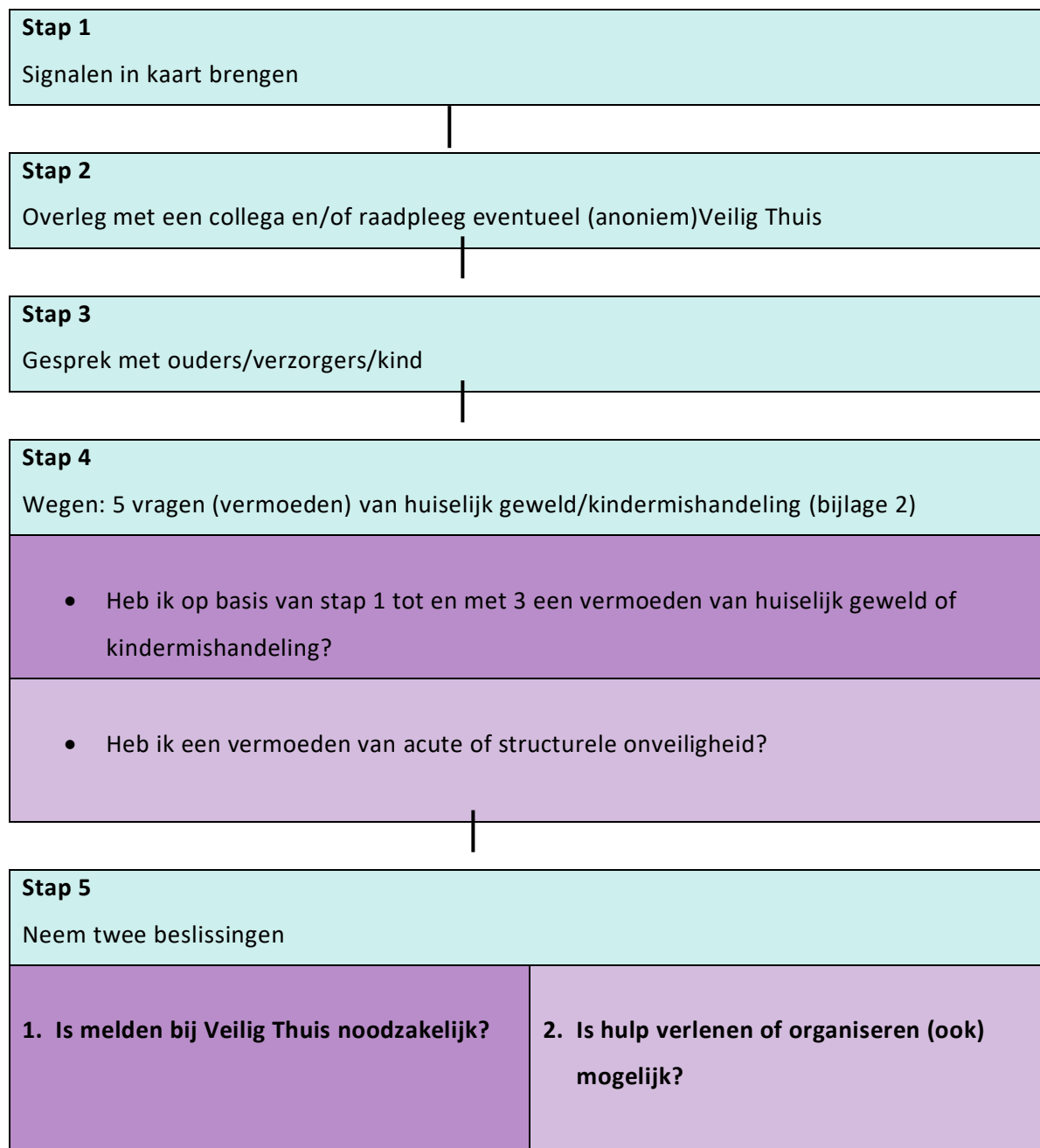
Verantwoordelijkheden Vivente t.a.v. een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt Vivente er zorg voor dat:

- binnen de organisatie en in de kring van leerlingen en ouders/verzorgers bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code
- er voldoende aandachtsfunctionarissen beschikbaar zijn die de medewerkers kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- afspraken worden gemaakt over de wijze waarop Vivente zijn medewerkers zal ondersteunen als zij door leerlingen, ouders of andere betrokkenen in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen.

Bijlage 1

Afwegingskader

Bijlage 2

Uitwerken van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in stappen 4 en 5 van de meldcode voor het Onderwijs en Leerplicht

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen

- a. Op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig; dossier vastleggen en sluiten
- b. Ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in het geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

- a. NEE → ga verder naar afweging 3
- b. JA of twijfel → direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp (I)

Ben ik, of iemand anders in mijn school 'of een ketenpartner/ben ik dan als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

- b. NEE → melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder
- c. JA → ga verder met afweging 4

4. Hulp (II)

Aanvaarden de betrokkene de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

- a. NEE → melden bij Veilig Thuis,
- b. JA → hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn.

Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem case-manager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of herstel van de direct betrokkenen?

- a. NEE → melden bij Veilig Thuis
- b. JA → hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen

IETS DOEN MET DE SIGNALLEN:

MELDEN?

Veilig Thuis IJsselland

Voor advies en melding, zowel voor direct betrokkenen als professionals

0800 - 2000
www.vtij.nl

ZELF HULP ORGANISEREN?

Sociaal wijkteams

Voor hulp en ondersteuning voor jeugd, volwassenen en ouderen

038 - 4989980
www.swtzwolfe.nl

Politie

Voor het doen van aangifte, voor ondersteuning en bescherming

0900 - 8844
www.politie.nl

Kadera aanpak huiselijk geweld

Voor (nood)opvang, hulp bij mensen thuis en deskundigheidsbevordering

088 - 4222495
www.kadera.nl

Centrum Seksueel Geweld

Voor hulp en zorg na seksueel geweld

www.centrumseksueelgeweld.nl
0800 - 0188

Tactus

Verslavingszorg

088 - 3822887
www.tactus.nl

Dimence

Voor behandeling van psychische en psychiatrische problematiek

038 - 469 2200
www.dimence.nl

Afdeling maatschappelijke zorg GGD IJsselland

O.a. bemoeizorg aan volwassenen, gezinnen en jongeren die in een zorgwekkende toestand verkeren (maatschappelijke zorg)

038 - 4281550
www.ggdijsselland.nl

De Huisarts - Voor advies of doorverwijzing

DENK OOK AAN

Sensor

Voor emotionele ondersteuning via de telefoon, chat en e-mail

038 - 4268999
www.sensor.nl

Kindertelefoon

Voor telefonische hulp aan kinderen en jongeren tot 18 jaar

0800 - 0432
www.kindertelefoon.nl

Zwolle

Maak gebruik van de signalenkaart op www.signalenkaart.nl, kijk op www.meldcode.nl en/of download de Meldcode VWS-app.

Bijlage 4

Begrippen en definities

Algemene meldnormen (leidende principes t.b.v. afwegingskaders)

Het doen van een melding bij Veilig Thuis van mogelijk huiselijk geweld of mogelijke kindermishandeling is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk.

- Meldnorm A In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid
- Meldnorm B In alle ANDERE gevallen waarin de aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Meldnorm C Als een aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid

Definitie Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en of hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Toelichting Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt.

Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.

Voorbeelden

- Door geweld toegebrachte verwonding die medische handeling behoeft.
- (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe.
- Poging tot wurging.
- Wapengebruik.
- Geweld tijdens zwangerschap.
- (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar.
- Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking).
- Onthouden van zorg die acuut de gezondheid van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel.
- Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt.
- Vrijheidbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.

- Acut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.
- Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.
- Etc.

Structurele onveiligheid

Definitie Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld

Toelichting Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Voorbeelden

- Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanige ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele onveiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel worden ingeperkt worden.
- Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger,
- Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken.
- Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties.
- Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouders.
- Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben.
- Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden.
- Etc.

Disclosure

Definitie Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Toelichting Als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden

Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eerge relateerd geweld en oudermishandeling.

Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.

Bijlage 5 signaalwijzer eerge relateerd geweld

Signaalwijzer meisjesbesnijdenis voor leerkrachten

Wat is meisjesbesnijdenis?

Meisjesbesnijdenis ofwel Vrouwelijke genitale verminking (VGV) is een ingreep aan de uitwendige geslachtsorganen, die grote lichamelijke, geestelijke en seksuele gevolgen kan hebben voor de betrokken meisjes. Meisjesbesnijdenis is een bijzondere en ernstige vorm van kindermishandeling. Alle vormen van VGV zijn in Nederland strafbaar, ook als het in het buitenland wordt uitgevoerd.

Wat kunt u doen?

Misschien hebt u een meisje in de klas (met ouders) afkomstig uit een land waar meisjesbesnijdenis voorkomt. Deze meisjes lopen mogelijk het risico om besneden te worden. Dat kan gebeuren in Nederland of in het buitenland, bijvoorbeeld tijdens de (zomer)vakantie in het land van herkomst. Landen waar meisjesbesnijdenis veelvuldig voorkomt zijn onder meer Egypte, Somalië, Ethiopië/Eritrea, Koerdische autonome regio in Irak en Soedan.

U kunt als leerkracht een belangrijke rol spelen in de signalering en preventie van meisjesbesnijdenis, zeker in de periode voor (en na) vakantieperiodes.

Signalen die kunnen wijzen op een besnijdenis die mogelijk plaats gaat vinden:

- Er circuleren geruchten over een komende besnijdenis van een meisje.
- Er is een buitenlandse vakantie gepland, naar het land van herkomst.
- Er is een verhuizing aanstaande.
- Het meisje laat voorzichtig zelf iets los.

Signalen die kunnen duiden op een recent uitgevoerde besnijdenis:

- Het meisje is ziek geweest in de vakantie.
- Er is sprake van schoolverzuim.
- Het meisje ziet er moe, uitgeput of vaal uit.
- Ze gaat lang naar het toilet.
- Ze klaagt over buikpijn.
- Ze kan zich niet goed concentreren.
- Ze is stil en teruggetrokken.
- Ze reageert gesloten of afstandelijk.
- Ze blijft weg van gezondheidsonderzoeken.
- Ze kan een periode niet gymmen.
- Ze heeft moeilijkheden met lopen.

Bovenstaande signalen kunnen wijzen op meisjesbesnijdenis maar kunnen ook bij andere problemen passen.

De volgende combinatie van signalen kan wijzen op eengerelateerd geweld:

- Angst voor geweld vanuit de familie
- Gedragsverandering en/of klachten zoals depressie, negatief zelfbeeld, zelfbeschadiging, eetproblemen en slecht slapen
- Wegloopgedrag
- (Structureel) verzuim van school en/of dagbesteding
- Verminderde prestaties
- Opzien tegen komende vakantie
- (Plotseling) gehaald en/of gebracht worden (surveillance) door familieleden
- Onthouden van medische zorg
- Verbreken van sociale contacten zonder duidelijke reden
- Verandering van kleding
- Plotselinge aankondiging van verloving en/of huwelijk
- Roddels in gemeenschap
- Geen beschikking meer hebben over identiteitsdocumenten.

Naam kind:

Naam begeleider:

Dit vind ik van de zorgen die er zijn:

Deze oplossingen heb ik bedacht:

Dit vind ik van de voorgestelde beslissingen:

Dit zit er nog meer in mijn hoofd wat ik wil delen:

Algemene tips voor een gesprek met kinderen

- Ga apart met het kind in gesprek. Je kunt al vanaf heel jonge leeftijd met een mishandeld of verwaarloosd kind over zijn of haar problemen praten.
- Schend het vertrouwen van een kind niet. Doe niks zonder het kind te laten weten wat je gaat doen. Neem besluiten mét het kind, informeer het kind, betrek het kind.
- Praat met een kind in een ruimte waar jullie niet steeds gestoord kunnen worden of waar iedereen naar binnen kan kijken. Probeer schuin naast het kind te zitten, zodat het kind je niet steeds aan hoeft te kijken. Het is vreselijk spannend iets naars te vertellen aan iemand die je niet (zo goed) kent en dan ook nog diegene aan te moeten kijken.
- Of ga samen iets doen: een spelletje, een tekening maken. Ook dat maakt het gesprek minder spannend.
- Blijf als professional jezelf, een mens: word geen wandelend protocol of een professional op de automatische piloot. Behandel een kind nooit als 'casus', als 'zaak' of als 'cliënt/patiënt'. Kinderen voelen feilloos aan of zij te maken hebben met een volwassene die er écht voor hen wil zijn of niet.
- Wees eerlijk en oprecht, geef aan als je iets niet weet of je verlegen met de situatie voelt.
- Vind het gesprek met dit kind de moeite waard!
- Geef het kind een eerlijke kans om zijn verhaal te doen, laat je (dis)loyaliteitsgevoelens over de ouders achterwege. Het kind mag ouders diskwalificeren, jij niet. Maak hierin verschil tussen persoon en gedrag.
- Wees open en ontspannen in je houding, stel niet te veel vragen achter elkaar, geef het kind de kans te bedenken hoe en wat hij wil vertellen.
- Stel open vragen, of reageer met "wat gebeurde er toen, of wat dacht je toen, wat vond je ervan". Probeer gevoelsvragen te vermijden. Het kan voor een kind dan heel dichtbij komen. Daarnaast weten kinderen heel vaak niet hoe zij zich voelden op zo'n moment, ze proberen juist vaak niets te voelen.
- Geef bij start van het gesprek aan dat je allerlei vragen zult stellen, maar dat jij het antwoord niet weet. Als het kind iets niet weet, dan mag het dat zeggen. Je wilt ook dat het kind je verbetert als je iets verkeerd zegt en dat hij of zij het zegt als ze iets niet snappen van wat je zegt.